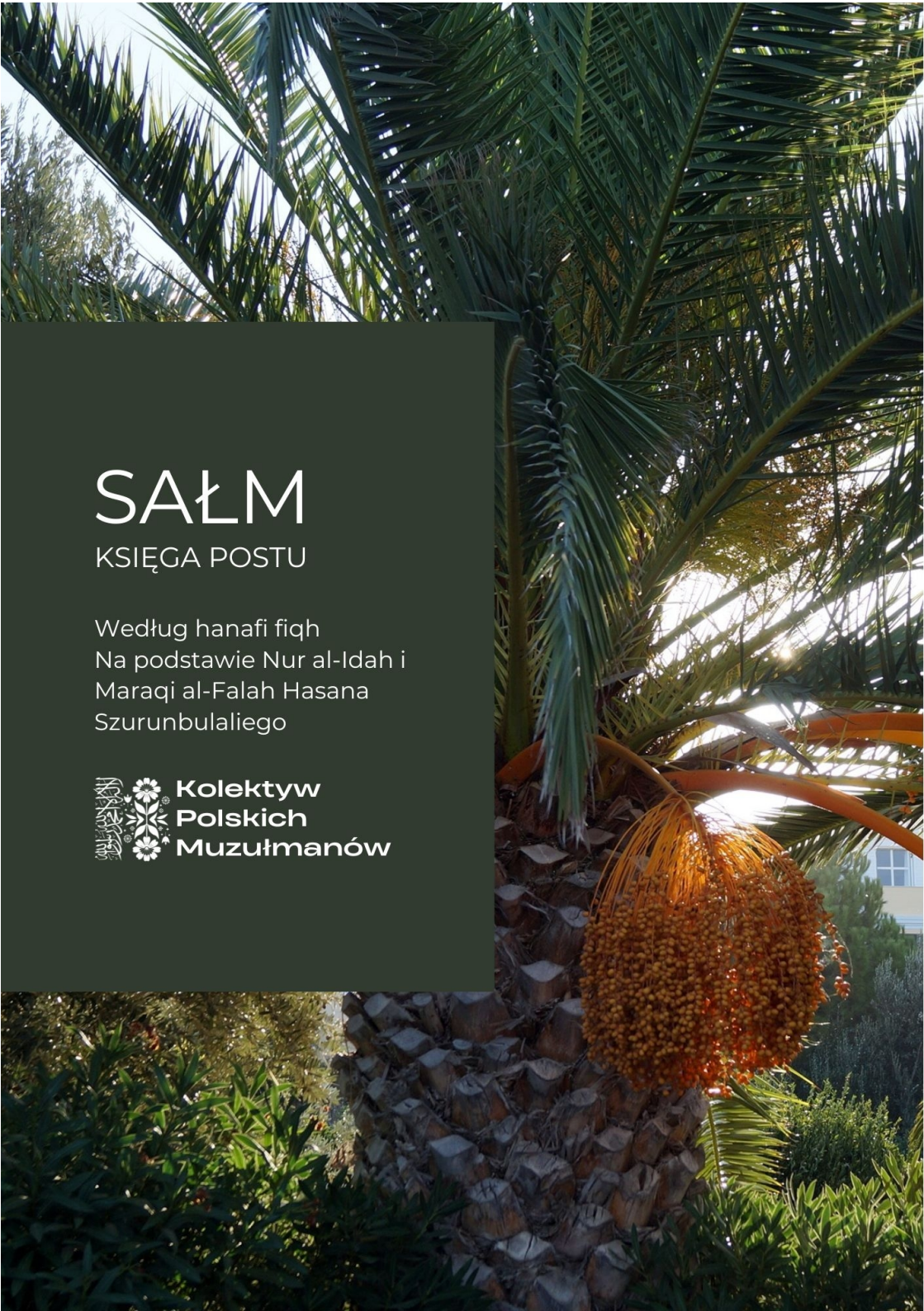

SAŁM

KSIĘGA POSTU

Według hanafi fiqh
Na podstawie Nur al-Idah i
Maraqi al-Falah Hasana
Szurunbulaliego

Kolektyw
Polskich
Muzułmanów

Kolektyw Polskich Muzułmanów

Kolektyw Polskich Muzułmanów, Styczeń 2026

https://bit.ly/kolektywpolskichmuzulmanow

Niniejsza publikacja jest udostępniona na licencji

Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

- Dzielenie się — kopiuj i rozpowszechniaj utwór w dowolnym medium i formacie
- Licencjodawca nie może odwołać udzielonych praw, o ile są przestrzegane warunki licencji.

Na następujących warunkach:

- Uznanie autorstwa — Utwór należy odpowiednio oznaczyć , podać link do licencji i wskazać jeśli zostały dokonane w nim zmiany . Możesz to zrobić w dowolny, rozsądny sposób, o ile nie sugeruje to udzielania prze licencjodawcę poparcia dla Ciebie lub sposobu, w jaki wykorzystujesz ten utwór.
- Użycie niekomercyjne — Nie należy wykorzystywać utworu do celów komercyjnych
- Bez utworów zależnych — Remiksując, przetwarzając lub tworząc na podstawie utworu, nie wolno rozpowszechniać zmodyfikowanych treści.
- Brak dodatkowych ograniczeń — Nie możesz korzystać ze środków prawnych lub technologicznych , które ograniczają innych w korzystaniu z utworu na warunkach określonych w licencji.

Uwaga! Ten dokument zawiera linki do innych stron internetowych osób trzecich. Takie linki służą wyłącznie wygodzie czytelnika. Kolektyw Polskich Muzułmanów i jego członkowie nie rekomendują ani nie popierają treści stron internetowych osób trzecich. Informacje i źródła dostępne w tym dokumencie służą wyłącznie celom ogólnoinformacyjnym. Informacje na tych stronach internetowych mogą nie stanowić najnowszych informacji.

SPIS TREŚCI

O Kolektywie Polskich Muzułmanów 5
Imam asz-Szurunbulali 6
Terminologia fiqh użyta w tym podręczniku 8
Definicja postu 11
Nijja - intencja postu 12
Czas na intencję postu 13
Dahła kubra i subha sadiq (prawdziwy świt) 14
Obserwacja księżyca na Ramadan 16
Obserwacja księżyca w bezchmurną noc 17
Obserwacja księżyca w pochmurną noc 17
Jałm al-Szakk - Dzień Wątpliwości 18
Intencja postu w Dzień Wątpliwości 19
Różne obserwacje księżyca w różnych lokalizacjach 21
Obserwacja gołym okiem versus kalkulacje astronomiczne 22
Scenariusze z życia (obserwacja księżyca) 26
Warunki ważności postu 29
Warunki ważności postu 29
Warunki, od których post staje się obowiązkowy (fard) 29
Rukn (filar) post 30
Typy postu 32
Fard (Obowiązkowy) post 32
Wadżib (potrzebny) post 32
Sunna post 32
Nafl Post (nadobowiązkowy) 33
Makruh (niezalecany) post 33
Makruh tahrimi (stanowczo niezalecany) post 34
To, co nie unieważnia postu 38
Mustahabb i makruh – zalecane i niezalecane podczas postu 42
To, co jest mustahabb (zalecane) 42
To, co jest makruh (niezalecane) 42
To, co nie jest makruh (niezalecane) 43
Qadha – odrobienie unieważnionego postu 45
Sytuacje, które wymagają qadha, ale nie fidji (zapłaty), lub kaffary (zadośćuczynienia) 45
odrabianie postu a utrata przytomności i szaleństwo 48
Scenariusze z życia (qadha – odrobienie unieważnionego postu) 49

Kaffara – zadośćuczynienie za unieważniony post **53**
Czym jest kaffara 54
Dodatkowe informacje o liczeniu dni wymagających kaffary 55
Przyczyny unieważnienia postu, które zobowiązują do kaffary (zadośćuczynienia) i qadha (odrobienia postu) 56
Scenariusze z życia (kaffara) 58
Zwolnienie z postu **61**
Kto jest zwolniony z poszczenia 61
Odrobienie postu (qadha') 62
Śmierć przed odrobieniem postów 62
Niemożność odrobienia postów 63
Ile wynosi fidja (zapłata) 63
Scenariusze z życia (Zwolnienie z postu) 64
Post a choroba i badania **67**
Ciąża i karmienie piersią **73**
Zwolnienie z postu 73
Rzeczy unieważniające post 73

O KOLEKTYWIE POLSKICH MUZUŁMANÓW

Kolektyw Polskich Muzułmanów to oddolna inicjatywa zrzeszająca Polaków wyznających islam, mieszkających w Polsce i poza jej granicami. Naszym celem jest tworzenie przestrzeni dialogu, edukacji i wzajemnego wsparcia, a także przybliżanie społeczeństwu polskiemu zasad islamu oraz codzienności muzułmanek i muzułmanów. Przygotowujemy materiały, tłumaczenia i dokumenty, które pomagają lepiej zrozumieć wartości, praktyki religijne i potrzeby naszej społeczności.

Kolektyw
Polskich
Muzułmanów

IMAM ASZ-SZURUNBULALI

Imam Hasan ibn 'Ammar ibn 'Ali asz-Szurunbulali (zm. 1069 h. / 1659 r.) był jednym z czołowych przedstawicieli późnej klasycznej tradycji hanafickiej w Egipcie oraz uczniem i kontynuatorem metody nauczania wypracowanej przez wcześniejszych mistrzów tej szkoły. Zasłynął jako uczony łączący precyzję prawną z jasnym, dydaktycznym stylem przekazu. Szejch Muhammad Amin (zm. 1111) mówi o nim:

„[Asz-Szurunbulali] należał do elity i był wybitnym uczonym w dziedzinie prawa (fuqaha) i najbardziej cenionym w swoich czasach. Był najwybitniejszym z późniejszych uczonych władających fiqhem, biegłym w tekstach i jego zasadach oraz najbogatszym w swoje pisma i twórczość". [Nur al-Idah bil Isbah, str. 7, red. Qadim Kutub Khana]

W zakresie recytacji Koranu (qira'at) pobierał naukę u Szams ad-Dina Muhammada ibn 'Abd ar-Rahmana al-Hamałiego (zm. 1018 h.), wybitnego uczonego fiqhu, tafsiru, hadisu oraz qira'at. Studiował również tę dziedzinę pod kierunkiem szejcha 'Abd ar-Rahmana al-Masajriego.

W dziedzinie prawa islamskiego (fiqh) kształcił się u imama 'Abdullaha ibn Muhammada an-Nahrałiego (zm. 1026 h.), uznawanego za czołowego uczonego prawa swoich czasów, a także u imama Szams ad-Dina Muhammada ibn Mansura (zm. 1030 h.). Od obu tych uczonych, jak również od szejcha al-Islamu 'Aliego ibn Muhammada ibn Ghanima al-Makdisiego (zm. 1004 h.), otrzymał idżazę, czyli formalne upoważnienie do nauczania i przekazywania wiedzy.

Asz-Szurunbulali studiował również w słynnym meczecie i uniwersytecie Al-Azhar, gdzie korzystał z nauk wielu uczonych, wśród których wymienia się m.in. szejcha Ahmada al-'Adżamiego asz-Szafi'iego, szejcha Ahmada al-Hamałiego, szejcha Szahina al-Armanałiego oraz innych. Pobierał także nauki u szejcha Isma'ila an-Nabulusiego, należącego do grona uczonych swoich czasów.

W ramach swoich podróży i poszukiwania wiedzy przebywał również w Jerozolimie, gdzie zasiadał w towarzystwie imama Jusufa ibn 'Abd ar-Razzaka ibn Łafa' al-Malikiego (zm. 1051 h.) w meczecie Al-Aksa, korzystając z jego nauk i duchowego towarzystwa.

Nur al-Idah jest zwięzłym podręcznikiem fiqhu hanafickiego, przeznaczonym przede wszystkim dla studentów rozpoczynających systematyczną naukę prawa islamskiego. Szczególną uwagę poświęca zagadnieniom oczyszczenia rytualnego (tahara), modlitwy oraz innym podstawowym aktom kultu. Z kolei *Maraqi al-Falah* stanowi autorski komentarz do tego dzieła, w którym asz-Szurunbulali rozwija skrótowe sformułowania tekstu podstawowego, wyjaśnia ich znaczenie oraz wskazuje dominujące opinie w szkole hanafickiej.

TERMINOLOGIA FIQH UŻYTA W TYM PODRĘCZNIKU

Według madhabu hanafi

Fard – obowiązkowe

Jest to akt obowiązkowy i nie podlega interpretacji. Wykonanie tego zostanie nagrodzone, a zaniechanie jest grzechem.

Fard kifaja – obowiązek zbiorowy

Z grupy ludzi/społeczności przynajmniej jedna osoba musi wykonać dany obowiązek, by był zaliczony całej grupie. Jeśli żadna osoba nie wykona obowiązku, grzech leży na całej grupie.

Wadżib – Potrzebne

W fiqh wadżib to nazwa tego, co zostało nam przekazane za pomocą tekstu, który zawiera pewien stopień wątpliwości. Odrzucenie tego nie jest kufr. Wykonanie tego zostanie nagrodzone, a zaniechanie jest grzechem.

Sunna – Zalecane

Zrobienie tego jest nagradzane, a zaniechanie nie jest grzechem.

Mandub/Mustahabb – Zachęcane

Słabsza niż sunna forma czynności zachęcanej. Zrobienie tego jest nagradzane, a zaniechanie nie jest grzechem.

Makruh – Niezalecane

Nielubiany/nienawidzony. Nie ma kary za zrobienie, ale nagradza się za nierobienie/unikanie.

Makruh Tahrimi – Stanowczo Niezalecane

Różnica między makruh tahrimi a haram jest taka sama jak między wadżib a fard. Odrzucenie ich nie jest kufr.

Haram - Zabronione

Nikt nie powinien tego robić. To grzech, a unikanie tego jest nagradzane.

Zwrot grzecznościowy do Allah ﷻ:

ﷻ [dżalla dżalalahu] - Niech będzie uwielbiony Jego Wysokość

Zwrot grzecznościowy do Proroka ﷺ:

ﷺ [sallalahu alajhi ła salam] – pokój i błogosławieństwo niech będzie z nim

Zwroty grzecznośiowe do Sahaby رضي الله عنهم:

رضي الله عنه [radiallahu anhu] – Niech Bóg będzie z niego zadowolony

رضي الله عنها [radiallahu anha] – Niech Bóg będzie z niej zadowolony

رضي الله عنهم/رضي الله عنهما [radiallahu anhum/anhuma] – Niech Bóg będzie z nich zadowolony]

NIJJA
INTENCJA POSTU

نية

DEFINICJA POSTU

Post został objawiony w Koranie:

يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ **ٱلصِّيَامُ** كَمَا كُتِبَ عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ **تَتَّقُونَ**

„O wy, którzy wierzycie! Przepisany jest wam **post**, tak jak był przepisany tym, którzy byli przed wami. Być może, będziecie wytrwali (osiągniecie **taqła)**! [2:183]

Hukm (nakaz) postu został objawiony w miesiącu Sza'ban drugiego roku hidżry.

Językowa definicja postu: „Wstrzymać się od czegoś, albo przez mowę, albo przez działanie."

Islamska definicja postu: „Wstrzymać się od jedzenia, picia, stosunków intymnych z małżonkiem/małżonką, z intencją postu, od prawdziwego świtu (subha sadiq[1]) do magrib, szukając zadowolenia u Allah ﷻ."

1 Więcej o czasach modlitwy w Księdze Salah (modlitwy)

NIJJA - INTENCJA POSTU

Jeśli osoba ma pościć specyficznego dnia z powodu intencji A (np. przysięgła, że jeśli coś się spełni, będzie pościć), ale tego dnia zrobi intencję B (np. sunnę czwartku), jej post będzie liczony z intencją B.

Prorokﷺ powiedział: „Zaprawdę, czyny są tylko z intencją, a każdy człowiek będzie miał tylko to, na co zrobił intencję" [Buchari 54]

Sprawa wygląda inaczej w Ramadanie. Jeśli osoba robi intencję podczas Ramadanu na post nafl (nadobowiązkowy), będzie to liczone jako post ramadanowy. Jest tak ponieważ obowiązek postu w Ramadanie jest wadżib mudajjiq – obowiązkiem, który ma określony czas.

Wyjątkiem jest post podróżnego, który z definicji jest zwolniony z postu ramadanowego. Jeśli, pomimo wszystko, w podróży zrobi intencję pościć inny post wadżib (nieramadanowy), ten post będzie liczony jako nieramadanowy.

CZAS NA INTENCJĘ POSTU

Ze względu na rodzaj postu, czas zrobienia intencji może być albo przed świtem, albo przed dahła kubra.

Typy postów, które wymagają zrobienia intencji przed nadejściem dahła kubra:

- Post w miesiącu Ramadan,
- Post, który przysięgliśmy, że zrobimy,
- Nadobowiązkowy post (nafl),

A'isza رضي الله عنها przekazała: „Prorokﷺ przyszedł do mnie pewnego dnia i spytał: „Czy masz coś (do jedzenia)?" Odpowiedziałam, że nie. Powiedział wtedy: „W takim układzie będę pościć." [Muslim 1154]

Typy postów, które wymagają zrobienia intencji przed nadejściem subha sadiq (prawdziwym świtem)

- Nadrabianie zaległego postu ramadanowego (qadha'),
- Nadrabianie złamanego postu nadobowiązkowego (qadha' postu nafl),
- Wykonanie postu zadośćuczynnego (kaffara), albo post zadośćuczynny za złamaną przysięgę,
- Jeśli post był warunkiem jakiejś przysięgi, np. „Jeśli Allahﷻ pomoże mi wyzdrowieć, będę pościć jeden dzień." i osoba wyzdrowiała.

DAHŁA KUBRA I SUBHA SADIQ (PRAWDZIWY ŚWIT)

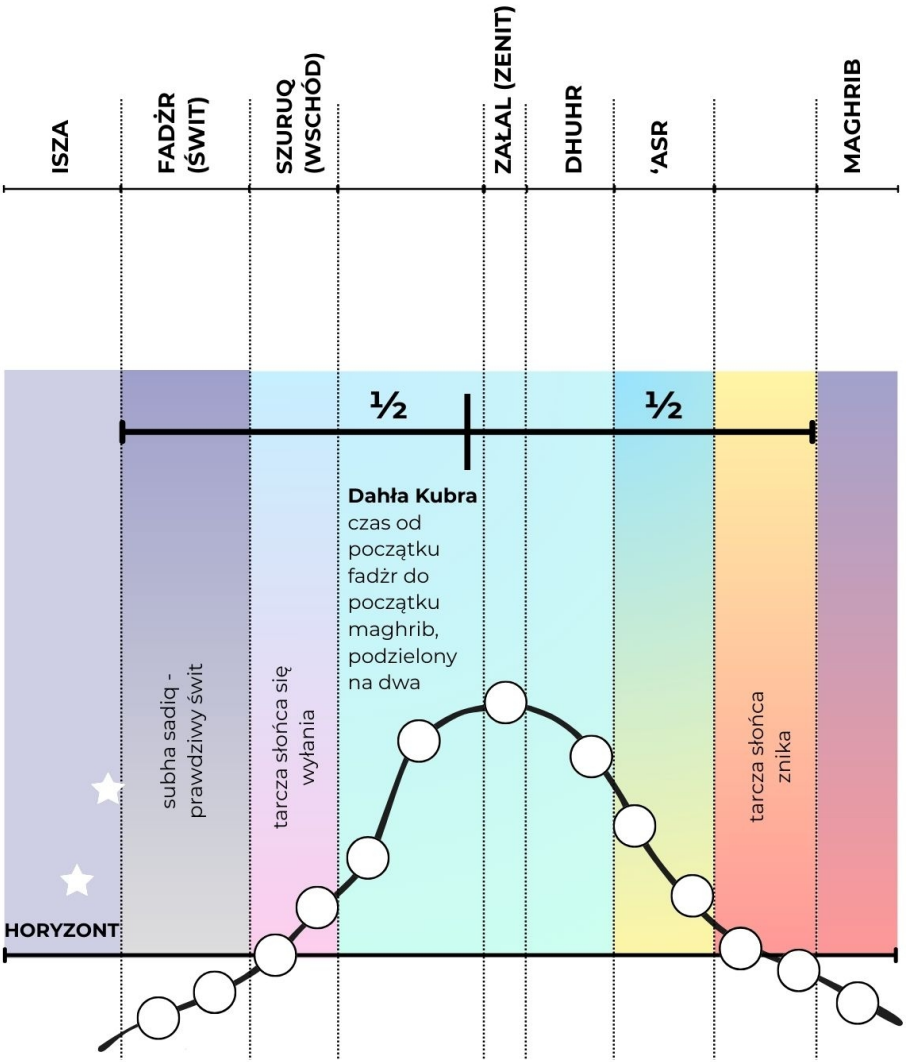

OBSERWACJA KSIĘŻYCA NA RAMADAN

هلال

OBSERWACJA KSIĘŻYCA NA RAMADAN

Kalendarz hidżri jest kalendarzem księżycowym, gdzie nowy miesiąc rozpoczyna się wraz z nowiem księżyca. Miesiące mogą mieć 29 lub 30 dni, w zależności kiedy nów księżyca zaobserwowano.

Nów księżyca Ramadanowego obserwuje się po modlitwie maghrib 29. dnia Sza'banu. Jest to wadżib kifaja (obowiązek zbiorowy). Jeśli księżyc nie zostanie zaobserwowany, miesiąc Sza'ban trwa 30 dni, a dopiero potem zaczyna się 1. dzień Ramadanu.

Prorok ﷺ powiedział: „Pośćcie, kiedy go widzicie [księżyc] i zakończcie post, kiedy go widzicie; a jeśli jest pochmurno, liczcie [Sza'ban] jako trzydzieści dni." [Muslim 1080]

OBSERWACJA KSIĘŻYCA W BEZCHMURNĄ NOC

Jeśli na niebie nie ma chmur ani innej przeszkody, która utrudniałaby zobaczenie księżyca, wymaga się **świadectwa dużej grupy ludzi, że widziała księżyc.**

Definicja dużej grupy ludzi:

- Liczba powinna być na tyle duża, aby patrząc na grupę, można było uwierzyć, że wszyscy nie mogą kłamać.
- Imam Abu Jusuf mówi, że 50 osób jest uznane za dużą grupę ludzi.
- Imam danego miejsca determinuje, co jest dużą grupą ludzi.
- Wymóg dużej grupy ludzi jest zarówno w przypadku Ramadanu jak i innych obserwacji (np. Eid al-Fitr)

OBSERWACJA KSIĘŻYCA W POCHMURNĄ NOC

Na Ramadan:

Jeśli na niebie są chmury, smog, dym, lub inna przeszkoda utrudniająca obserwację księżyca, wystarczy:

- **Świadectwo jednej prawej osoby**, albo której status prawości nie jest znany – nieważne czy kobieta, mężczyzna, niewolnik, czy osoba wolna.

- **Świadectwo prawej osoby, że inna prawa osoba zaobserwowała księżyc.**
    - Na przykład osoba A zaobserwowała księżyc i powiedziała o tym osobie B. Osoba B przekazała sędziemu, że osoba A zaobserwowała księżyc.
    - Osoba B również musi być osobą prawą, tak jak i osoba A.

Obserwacje poza Ramadanem (np. na Eid al-Fitr, Eid al-Adha, itp.)

Jeśli na niebie są chmury, smog, dym, lub inna przeszkoda utrudniająca obserwację księżyca, wystarczy:

- Świadectwo dwóch wolnych (nie-niewolników), prawych mężczyzn,
- albo świadectwo jednego wolnego, prawego mężczyzny i dwóch wolnych, prawych kobiet.

JAŁM AL-SZAKK - DZIEŃ WĄTPLIWOŚCI

Dzień Wątpliwości jest dniem po 29. dniu Sza'banu, kiedy nie wiadomo, czy jest to 30. dzień Sza'banu czy 1. dzień Ramadanu.

Jest makruh (niezalecane) pościć ostatnie dwa dni Sza'banu (chyba, że pości się więcej niż dwa dni). Prorok ﷺ przekazał: „Nie pośćcie przez dzień lub dwa dni przed Ramadanem, z wyjątkiem osoby, która ma w zwyczaju obserwować jakiś post, który wypada w te dni." [Muslim 1082]

INTENCJA POSTU W DZIEŃ WĄTPLIWOŚCI

Intencja postu w madhabie hanafi może być robiona po fadżr aż do Dahła Kubra – zobacz rozdział „Czas na intencję postu." To znaczy, że jeśli osoba, która nie miała intencji poszczenia danego dnia i od początku fadżr nie jadła, nie piła i nie współżyła, może zrobić taką intencję aż do czasu dahła kubra.

W Dzień Wątpliwości mufti powinien nakazać ludziom czekać z jedzeniem (bez czynienia intencji postu), aż do dahła kubra (czas na zrobienie intencji). Dopiero, kiedy minie dahła kubra, a dzień nie został zaobserwowany jako Ramadan, mufti powinien nakazać ludziom „złamać" post, czyli zacząć jeść i pić.

Pomimo tego, mufti, sędziowie, uczeni, imamowie i elita (ci, co potrafią powstrzymać się od złamania intencji i umieją rozróżnić post obowiązkowy od nadobowiązkowego) **powinni pościć w Dzień Wątpliwości jako nadobowiązkowy post.**

Inne scenariusze w Dniu Wątpliwości [Al-Hidaja 129-130]:

SCENARIUSZ	OKAZUJE SIĘ, ŻE JEST...
Osoba pości z intencją **postu na Ramadan** - makruh (niezalecane)	1. Ramadan: post jest zaliczony jako ramadanowy
	30. Sza'ban: post jest liczony jako nadobowiązkowy
Osoba pości z intencją **innego postu wadżib** (obowiązkowego) - makruh	1. Ramadan: post jest zaliczony jako ramadanowy
	30. Sza'ban: post jest liczony jako nadobowiązkowy
Osoba pości z intencją **postu nadobowiązkowego** (sunny lub nafl)	post jest liczony jako nadobowiązkowy
Osoba pości z **intencją warunkową**, że jeśli jest Ramadan będzie pościć, a jeśli Sza'ban - to nie.	post nie jest liczony, ponieważ osoba nie była zdecydowana przy formuowaniu intencji
Osoba pości z **intencją warunkową**, że jeśli jest Ramadan, to pości na Ramadan, a jeśli Sza'ban, to pości inny post wadżib - makruh	1. Ramadan: post jest zaliczony jako ramadanowy
	30. Sza'ban: post nie jest liczony

RÓŻNE OBSERWACJE KSIĘŻYCA W RÓŻNYCH LOKALIZACJACH

Jeśli księżyc został zaobserwowany w danej lokalizacji, wszyscy mieszkańcy są zobowiązani zastosować się do tej obserwacji.

Uznawanie różnych obserwacji w różnych lokalizacjach nie ma miejsca w madhabie hanafi. Prorok ﷺ przekazał: „Pośćcie, kiedy zobaczycie księżyc", co się tyczy całej ummy, czyli wszystkich muzułmanów. To oznacza, że zaobserwowanie księżyca w jednym miejscu zobowiązuje wszystkich muzułmanów do zastosowania się do tej obserwacji. Jeśli księżyc nie został zaobserwowany na Zachodzie, ale był na Wschodzie – Zachód również jest zobowiązany zastosować się[2].

Jest to również postawa madhabu maliki i hanbali, w przeciwieństwie do madhabu szafi'i, który utrzymuje, że każde miejsce powinno zastosować się do lokalnych obserwacji. Jest to również na podstawie tego samego hadisu: „Pośćcie, kiedy zobaczycie księżyc", przyjmując, że każda lokalizacja powinna zobaczyć księżyc, albo zastosować się do zaobserwowanego księżyca w pobliskim miejscu w odległości mniejszej niż ok. 115km[3].

2 Ibn Abidin w Al-Haszia i Radd al-Muhtar, tom 3
3 Na podstawie miary odległości *farsach* – odległość powinna być mniejsza niż 24 farsachy.

OBSERWACJA GOŁYM OKIEM VERSUS KALKULACJE ASTRONOMICZNE

Centralny Komitet Hilala Ameryki Północnej: „Jest różnica między kalkulacjami czasów modlitwy, które polegają na słońcu, oraz miesięcy, które polegają na księżycu. Położenie słońca zawsze jest widoczne – nawet jeśli tarcza jest niewidoczna, można je określić poprzez cienie, czy kolor nieba. W przypadku księżyca trudno mieć zawsze pewność odnośnie jego położenia czy fazy."[4]

Opinie przeciwko kalkulacjom astronomicznym

Ibn 'Umar رضي الله عنه przekazał, że Prorokﷺ powiedział: „Jesteśmy niepiśmienną Ummą, nie piszemy ani nie używamy (astronomicznych) obliczeń. Miesiąc jest taki i taki - czasami 29, a czasami 30 dni." [Buchari 1913]

Imam Ibn Abidin (jeden z największych uczonych madhabu hanafi) przekazał, że „Imam al-Haskafi powiedział: „Nie bierze się pod uwagę opinii astronomów". Chodzi o zobowiązanie ludzi do postu. W Al-Miraaj (autor stwierdził) panuje zgoda (Idżma), że ich (astronomów) opinie nie są brane pod uwagę i że obserwatorowi gwiazd nie wolno działać według własnych obliczeń. W Al-Nahr (autor stwierdził) nie jest obowiązkowe działanie zgodnie z opiniami astronomów, gdy twierdzą, że sierp księżyca będzie (widoczny) na niebie w taką noc, nawet jeśli (astronomowie) stoją prosto, zgodnie z uzasadnioną opinią[5]."

4 https://hilalcommittee.org/uploads/files/d6059837-ac02-46f2-8b68-a5ac32726816.pdf
5 Imam Ibn Abideen 1252H, Radd al-Muhtaar ala al-Durr al-Muhtar

Imam Al-Kharshi Al-Maliki (niech miłosierdzie Allaha będzie z nim) stwierdza w Al-Sharh Al-Kabir: „Post jest ustanowiony na podstawie tego, co zostało opisane, a nie na podstawie wypowiedzi astronoma (munajjim). Postu nie można ustanowić za pomocą obliczeń astronomicznych dla [astronoma] ani dla innych. Zaiste bowiem ten (Prorok), któremu powierzono islamskie orzeczenia prawne, ograniczył ustanawianie miesięcy islamskich do aktu fizycznej obserwacji, świadectwa obserwacji lub uzupełnienia liczby [30 dni miesiąca]. Nie zalecił żadnej innej metody poza tą. Zatem, gdy astronom mówi na przykład: „Miesiąc jest krótki lub wydłużony", uwaga niekoniecznie będzie zwrócona na jego stwierdzenie ani jego obliczenia, niezależnie od tego, czy prawdziwość jego stwierdzeń wydaje się przemawiać do serca, czy nie". (Al Sharh Al Kabir o Mukhtasar Khalil, Rozdział o poście)

Imam al-Nałałi (niech Allah obdarzy go łaską), jeden z czołowych jurystów w dziedzinie fiqh szafi'i, powiedział w Rałdat Al-Ṭalibin: „Nie ma potrzeby pościć w wyniku obliczeń astronoma, ani dla siebie, ani dla innych". Imam Al-Rujani mówi: „To samo dotyczy tego, kto zna fazy księżyca – post nie jest z tego powodu ogłaszany, zgodnie z najsłuszniejszą opinią". (Rałdat Al-Ṭalibin, Rozdział o poście).

Al-Hadżali Al-Hanbali stwierdza w Al-Iqnaʾa: „Post nie został ustanowiony przez wypowiedź astronoma i nie jest dozwolony". (Al-Iqnaʾa)[6]

Imam At-Tahali powiedział: „...I nie wszyscy ludzie są równi pod tym względem (astronomii), ponieważ tylko nieliczni się

6 https://islamqa.org/hanafi/mathabah/177837/establishing-the-sighting-of-the-crescent/

tego nauczyli. Następnie przywrócił im to, w czym wszyscy są równi, tak że nikt nie jest faworyzowany nad innymi, zgodnie z tym, co zostało mu przekazane (Prorokowi ﷺ), a jego powiedzenie jest: Jeśli jest (księżyc) dla was zakryty, to uzupełnij trzydzieści (dni)”[7]

Imam al-Qurtubi powiedział: „Naszym obowiązkiem jest, gdy nie widać półksiężyca, odprawić trzydzieści dni miesiąca Sza’banu i trzydzieści dni Ramadanu, abyśmy mogli wejść w ibadę (modlitwę, tj. post) z całkowitą pewnością i wyjść z niej z całkowitą pewnością... [Co do tych, którzy liczą w pochmurny dzień], i nie znamy nikogo, kto by tak twierdził, z wyjątkiem kilku towarzyszy asz-Szafiego... a idżma (konsensus) jest dowodem przeciwko nim”.[8]

Należy zaznaczyć, że sama nauka astronomii jest dozwolona w islamie (w przeciwieństwie do astrologii).

Opinie za kalkulacjami astronomicznymi

Imam al-Taqi al-Subki (uczony madhabu szafi’i) napisał w swojej książce Al-Fatała: „Ponieważ obliczenia [astronomiczne] są stanowcze, a zeznania i wiadomości o obserwacjach wzrokowych są spekulatywne, a spekulatywne nie zaprzeczają stanowczym, lecz mają pierwszeństwo przed nimi, warunkiem jest, aby dopuszczalne zeznania były akceptowane tylko wtedy, gdy to, o czym zeznają, jest fizycznie, racjonalnie i prawnie możliwe. Jeśli przyjmiemy, że obliczenia [astronomiczne] jednoznacznie wskazują na

7 Sharh Mushkil al-Aathar, 2/609

8 al-Jami’ li Ahkam al-Quran, 1/362-3.

niemożność fizycznej obserwacji, to ta fizyczna obserwacja musi zostać odrzucona, ponieważ świadczy o czymś, co jest niemożliwe, a w szariacie nie ma miejsca na takie niemożliwości; nie ma tekstów prawnych, które nakładałyby obowiązek akceptacji zeznań dwóch świadków, niezależnie od tego, czy to, o czym zeznają, jest wiarygodne, czy nie".

„Oznacza to, że obliczenia [astronomiczne] służą do negowania [błędnych] obserwacji nowiu, ale nie do ich potwierdzenia. Zatem każdy, kto twierdzi, że fizycznie dostrzegł nów, podczas gdy obliczenia astronomiczne dowodzą czegoś innego, jest winny. Jeśli jednak obliczenia dowodzą, że nów został dostrzeżony, wówczas należy kierować się obserwacją wizualną. Zatem, jeśli nów jest widoczny gołym okiem lub za pomocą przyrządów, uznaje się, że miesiąc się rozpoczął lub zakończył. Jeśli jednak nów nie został dostrzeżony, to miesiąc się nie rozpoczął ani nie zakończył."[9]

Podsumowanie

Podsumowując stanowisko madhabu hanafi, można stwierdzić, że w sytuacji, gdzie księżyc nie jest u nas zaobserwowany, powinno się skonsultować z obserwacjami innych krajów. Jeśli był gdzieś na świecie zaobserwowany, powinniśmy przyjąć, że zaczął się Ramadan.

9 https://www.dar-alifta.org/en/fatwa/details/6603/people-differ-in-the-issue-of-sighting-the-moon-for-fasting-what-is-the-correct

SCENARIUSZE Z ŻYCIA (OBSERWACJA KSIĘŻYCA)

Pytanie: Alicja nie wie, czy musi sama wyjść przed dom, aby szukać księżyca, kiedy ma w okolicy meczet, który też też to robi. Czy musi sama obserwować księżyc?

> **Odpowiedź:** Nie - obserwacja nowiu księżyca Ramadanu jest wadżib kifaja, czyli obowiązkiem zbiorowym spoczywającym na społeczności. Wystarczy, że zrobi to meczet.

Pytanie: W bezchmurną noc tylko dwie wolne, prawe osoby twierdzą, że widziały księżyc. Czy to wystarczy, aby ogłosić początek Ramadanu?

> **Odpowiedź:** Nie. W bezchmurną noc wymagane jest świadectwo dużej grupy ludzi, takiej liczby, przy której nie ma podejrzenia wspólnego kłamstwa.

Pytanie: Jest pochmurno a trzeba ustalić dzień Eid al-Fitr. Jedna wolna, prawa osoba twierdzi, że widziała księżyc. Czy to wystarczy?

> **Odpowiedź:** Nie. Poza Ramadanem wymagane jest świadectwo dwóch wolnych, prawych mężczyzn lub jednego wolnego, prawego mężczyzny i dwóch wolnych, prawych kobiet.

Pytanie: Dzień po 29. dniu Sza'banu jest niepewny. Jakub nie wie, czy to jeszcze Sza'ban, czy już Ramadan. Czy powinien pościć?

> **Odpowiedź:** Jest to Jałm al-Szakk (Dzień Wątpliwości). Nie powinien robić intencji postu, lecz powstrzymać się od jedzenia i picia do czasu dahła kubra, do którego może być Ramadan zdeterminowany.

Pytanie: Marek planuje pościć dwa ostatnie dni Sza'banu „na wszelki wypadek". Czy powinien?

Odpowiedź: Nie. Jest to makruh, chyba że ma zwyczaj regularnego postu przypadającego w te dni.

WARUNKI WAŻNOŚCI POSTU

WARUNKI WAŻNOŚCI POSTU

WARUNKI WAŻNOŚCI POSTU

Post jest ważny po spełnieniu czterech warunków:

- **Bycie mukallaf,** czyli:
  - **Islam -** post niewierzącego nie jest ważny, chociaż w życiu ostatecznym ponosi on odpowiedzialność za jego zaniechanie.
  - **Bycie spełna umysłu -** post osoby nie spełni umysłu nie jest ważny.
  - **Dojrzałość** – osiągnięcie wieku balugh. Post nie jest obowiązkowy dla dziecka.
- **Wiedza, że post jest obowiązkowy** – jeśli osoba przyjmuje islam w niemuzułmańskim kraju i nie ma możliwości dowiedzenia się o obowiązku postu, nie jest zobowiązana do poszczenia.

WARUNKI, OD KTÓRYCH POST STAJE SIĘ OBOWIĄZKOWY (FARD)

Post staje się obowiązkowy, jeśli są spełnione te warunki:

- **Bycie wolnym od choroby** – jeśli ktoś choruje, jest zwolniony z postu i musi go nadrobić po wyzdrowieniu,
- **Bycie wolnym od krwawienia miesiączkowego** (hajd) **oraz poporodowego** (nifas) – jeśli kobieta ma hajd lub nifas, nie może pościć i musi nadrobić post po ustaniu hajdu lub nifasu.

- **Bycie niepodróżującym** – jeśli ktoś jest w podróży, jest zwolniony z postu, choć jest dozwolony. Jeśli osoba zdecyduje się nie pościć podczas podróży, musi nadrobić post później.

RUKN (FILAR) POST

Rukn (mn. Arkan) jest tłumaczone jako filar i odnosi się do warunkowych czynności, które muszą być spełnione. Bez nich post nie jest ważny.

W madhabie hanafi jest jeden filar postu:

Wstrzymać się od jedzenia, picia, stosunków intymnych z małżonkiem/małżonką oraz tego, co ma im równy status prawny (np. przyjmowanie leków poprzez wcięcie w skórze)

TYPY POSTU

فرض سنة

مكروه واجب

TYPY POSTU

FARD (OBOWIĄZKOWY) POST

- Post **w miesiącu Ramadan**
- **Odrobienie postu z Ramadanu** (qadha)
- **Post zadośćczynny** (kaffara)
- **Post, o którym zrobiło się przysięgę** (nidhr)

WADŻIB (POTRZEBNY) POST

- **Odrobienie postu nadobowiązkowego**, który się przerwało

SUNNA POST

- Post **w dniu Aszury** (10. Muharram) **i dzień poprzedni** (9. Muharram). Prorokﷺ wysłał człowieka rano w dniu Aszury do wiosek ludu Ansar z wiadomością: „Ten, który wstał rano poszcząc powinien dokończyć swój post, a ten, który zjadł śniadanie, powinien dokończyć dzień bez jedzenia.” Sahaba relacjonując hadis dopowiedziała: „Od tego czasu zaczęliśmy tak robić.” [Muslim 1135]
- Post białych dni, czyli 13., 14. i 15. dnia miesiąca (każdego miesiąca). Nazwa (białe dni) pochodzi od faktu, że wtedy księżyc świeci najjaśniej. Prorokﷺ nakazał Sahabie pościć te trzy dni i powiedział: „To jest jak trzymanie wiecznego postu.” [Abu Dałud 2443]

- Post **w poniedziałki i czwartki** (każdego tygodnia). Prorokﷺ powiedział: „Czyny sług (Boga) są prezentowane Bogu w każdy poniedziałek i czwartek, więc lubię, zeby moje czyny były prezentowane, kiedy jestem w stanie poszczenia.” [At-Tirmidhi 747]

- Post **w sześciu dniach miesiąca Szałłal**. Są narracje, że te dni powinny być poszczone pod rząd po Eid al-Fitr i są narracje, że te dni nie muszą być pod rząd. Imam Szafi'i, Imam Ahmad i Imam Abu Dałud uznają, że to powinny być dni poszczone pod rząd. Prorokﷺ powiedział: „Ten, który obserwował post Ramadanu i po nim pościł sześć dni Szałłal, jest jak ten, co pości wiecznie.” [Muslim 1164]

- **Post Proroka Dawida عليه لسلام**, czyli na zmianę jeden dzień pościć i jeden dzień nie pościć. Prorokﷺ powiedział: Pośćcie jeden dzień i jeden dzień zróbcie przerwę. To jest znane jako post Dawida i to jest najlepszy z postów.” [Muslim 1159]

NAFL POST (NADOBOWIĄZKOWY)

- Każdy post, który nie zalicza się do powyższych kategorii, oprócz postu w dni, które nie powinno się pościć.

MAKRUH (NIEZALECANY) POST

- **Poszczenie dnia Aszura bez dnia wcześniej lub dnia później** (czyli post tylko dnia 10. Muharram). Ibn Abbas رضي الله عنه przekazał: „Kiedy Prorokﷺ pościł dnia Aszury i kazał nam pościć, Sahaba mówili „O Proroku

Boga, to jest dzień uznawany za wielki zarówno przez chrześcijan jak i żydów." Prorokﷺ powiedział: „W następnym roku będziemy pościć 9. Muharram." Ale następnego roku Prorokﷺ wziął ostatni oddech." [Abu Dałud 2439]

MAKRUH TAHRIMI (STANOWCZO NIEZALECANY) POST

- **Post w dniu Eid al-Fitr, Eid al-Adha oraz dni taszriq** (11., 12. i 13. dzień miesiąca Dhul-Hidżdża). Abu 'Ubaid رضي الله عنه, uwolniony niewolnik Ibn Azhara, przekazał: „Wykonałem Eid z 'Umarem (ibn al-Chattabem). Wyszedł na wolną przestrzeń, pomodlił się i powiedział do ludu: „Prorokﷺ Boga zabronił pościć w te dwa dni – jeden to dzień Fitr a drugi to dzień, kiedy jecie poświęcone mięso (Eid al-Adha)." [Muslim 1137]
- **Post w piątek, bez poszczenia dnia wcześniej czy dnia później** – chyba, że zbiega się z dniem, który osoba ma w zwyczaju pościć. Prorokﷺ powiedział: „Nie wyróżniajcie tylko piątku do postu, chyba, że ktoś z was ma w zwyczaju pościć w dni, które zbiegają się z tym piątkiem." [Muslim 1144]. Prorokﷺ również powiedział: „Żaden z was nie może pościć w piątek, chyba, że pości również dzień wcześniej lub dzień później." [Abu Dałud 2414]
- **Post w sobotę, bez poszczenia dnia wcześniej czy dnia późniejszych**

- **Post w dniu Nałruz oraz w dniu Mahradżan –** Nałruz jest pierwszym dniem wiosny, świętowanym przez Persów jako nowy rok perskiego kalendarza. Mahradżan jest przesileniem letnim, kiedy dzień i noc mają mniej więcej tyle samo czasu, również świętowanym przez Persów. Wyjątkiem jest post, który osoba ma w zwyczaju i zbiega się z tym dniem.

- **Post bez przerwy** przez dwa dni lub więcej (tj. bez przerwania postu z początkiem maghrib). Ibn ‘Umar przekazał, że Prorok ﷺ zabronił postu nieprzerywanego. Niektórzy z Sahaba powiedzieli: „Przecież ty sam (o Proroku) pościsz nieprzerywanie.” Prorok ﷺ odpowiedział: „Nie jestem taki jak wy. Jestem karmiony i pojony w nocy przez Allah ﷻ.” [Buchari 1961] Narratorzy są zdania, że nieprzerywany post był jednym z orzeczeń wydanych specjalnie dla Proroka. Prorocy w Islamie mieli osobny szariat od reszty muzułmanów.

- **Post przez całe życie**, jako, że post stanie się rutyną i cel postu będzie zniwelowany – podczas gdy post jest aktem czci (ibadah) polegającym na złamaniu rutyny. ‘Abdullah bin `Amr bin Al-`As رضي الله عنه przekazał, że Posłaniec Boga zwrócił się do niego: „O ‘Abdullah! Czyż nie zostałem poinformowany, że pościsz cały dzień i modlisz się całą noc?” (‘Abdullah) odpowiedział: „Tak, o Proroku!”. (Prorok) powiedział: „Nie rób tego! Przestrzegaj postu czasami, a nie rób go w innych porach; wstawaj do modlitwy w nocy i śpij w nocy. Twoje ciało ma nad tobą prawo, twoje oczy mają

nad tobą prawo i twoja żona ma nad tobą prawo". [Buchari 5199]

- **Post nadobowiązkowy kobiety, bez zgody męża** – jest to spowodowane planowaniem i zaspokajaniem potrzeb intymnych.

TO, CO NIE UNIEWAŻNIA POSTU

TO, CO NIE UNIEWAŻNIA POSTU

- **Jedzenie, picie i stosunki intymne w wyniku zapomnienia.** Prorokﷺ powiedział: „Jeśli ktokolwiek z was zje lub się napije z zapomnienia, powinien dokończyć swój post, ponieważ to Allahﷻ go napoił i dał jedzenie.” [Buchari 1933]
  - Jeśli ktoś zobaczy, że osoba je lub pije w Ramadanie, powinien jej przypomnieć o poszczeniu. Jeśli jednak ta osoba wygląda na zbyt słabą do poszczenia, lepiej jej nie napominać.
- **Orgazm w wyniku zobaczenia czegoś lub pomyślenia o czymś.** Post jest wciąż ważny, ponieważ nie doszło do stosunku intymnego. Prorokﷺ powiedział: „Trzy rzeczy nie łamią postu; wymiociny, stawianie baniek i wydzielina.” [at-Tirmidhi i ad-Darqutani w al-Zajla, tom 2, str. 446]
- **Naoliwienie ciała oraz nakładanie kohlu**[10], nawet, jeśli smak kohlu można poczuć w gardle i nawet jeśli jego kolor jest widoczny w ślinie. A’isza رضي الله عنها przekazała: „Prorokﷺ nakładał kohl, kiedy pościł.” [Ibn Madża 1678]
- **Stawianie baniek**[11]. Prorokﷺ powiedział: „Trzy rzeczy nie łamią postu; wymiociny, stawianie baniek i wydzielina.” [at-Tirmidhi i ad-Darqutani w al-Zajla, tom 2, str. 446] Prorokﷺ również miał stawiane bańki,

10 produkt kosmetyczny tradycyjnie wytwarzany przez kruszenie antymonu (siarczku antymonu) w celu przyciemnienia krawędzi powiek

11 zabieg polegający na przykładaniu do skóry hermetycznych urządzeń czyszczących zasilanych powietrzem.

kiedy pościł i kiedy był w stanie ihram (pielgrzymki). [Buchari 1938]

- Jest hadis „Osoba stawiająca bańki i osoba, której bańki są stawiane, łamią swój post" [Abu Dałud 2373], który jest tłumaczony przez uczonych szkoły hanafickiej, jako utrata nagrody za poszczenie, nie za unieważnienie postu.

- **Obmawianie**, pomimo że to grzech ciężki.
- **Jeśli ktoś ma intencję złamać post, ale tego nie zrobi.**
- **Dym, który się przedostał do gardła nienaumyślnie**. Jest to spowodowane brakiem intencji, by dym przedostał się do gardła.
  - **Podobnie z kurzem, mąką, muchą, albo smakiem lekarstwa, który nienaumyślnie dostał się do gardła**. Dodatkowo, jeśli ktoś zażył lekarstwa przed świtem, a wraz z rozpoczęciem postu wciąż czuje jego smak, nie łamie to postu.
- **Obudzenie się w stanie dżanaby (większej nieczystości)**, spowodowanego polucją/mokrym snem, lub stosunkiem intymnym przed świtem. Post nie jest złamany, nawet jeśli ktoś pozostanie w stanie dżanaba cały dzień, albo więcej dni (pomimo, że jest grzechem nie zrobić ghusl/tajammum i nie pomodlić). A'isza رضي الله عنها powiedziała: „Prorokﷺ Boga zastał świt, kiedy był w stanie dżanaby (i pościł)." [Abu Dałud 2382]
- Jeśli osoba wejdzie do zbiornika wody i uszy będą zanurzone tak, że **woda dostanie się do środka ucha**.

- **Wprowadzenie patyczka do ucha** w celu usunięcia wosku, nawet jeśli ten patyczek ponownie zostanie wprowadzony do ucha.
- **Dostanie się wydzieliny bezpośrednio z nosa do gardła.**
    - Jeśli flegma dostanie się do jamy ustnej i jest możliwość wyplucia jej, powinno się ją wypluć według Imama Szafi'iego.
- **Niecelowe wymiociny**, nawet jeśli ich ilość jest mniejsza niż łyk. Prorokﷺ powiedział: „Jeśli ktoś ma nagły atak wymiocin podczas poszczenia, nie jest wymagane zadośćuczynienie, ale jeśli ktoś celowo zwymiotuje, należy się zadośćuczynienie." [Abu Dałud 2374]
    - **Nawet jeśli wymiociny nienaumyślnie wrócą do żołądka lub są przypadkowo połknięte**, post nie jest złamany. Jest to stanowisko Imama Muhammada, ponieważ osoba nie jest pożywiona wymiocinami.
- **Celowe wymiociny, których ilość jest mniejsza niż łyk,** nawet jeśli te wymiociny wrócą z powrotem. Jest to opinia Abu Jusufa, podczas gdy Imam Muhammad uznawał, że post jest złamany, jeśli wymiociny są celowe – nawet jeśli ilość jest mniejsza niż łyk.
- **Połknięcie resztek jedzenia między zębami z posiłku przed świtem, o ile ich ilość jest mniejsza niż (nieugotowana) ciecierzyca**. Jest to uznane, ponieważ jest to trudne do uniknięcia.

MUSTAHABB I MAKRUH

CZYLI ZALECANE I NIEZALECANE PODCZAS POSTU

مكروه
مستحب

MUSTAHABB I MAKRUH – ZALECANE I NIEZALECANE PODCZAS POSTU

TO, CO JEST MUSTAHABB (ZALECANE)

- **Posiłek przed świtem (suhur)** - Prorokﷺ powiedział: „Praktykujcie suhur, ponieważ zaprawdę jest w nim błogosławieństwo.” [Buchari 1923]
    - **Opóźnienie suhuru aż do krótko przed świtem.** Prorokﷺ powiedział: „Trzy rzeczy są z cech Wysłanników: „Łamanie postu od razu (przy zachodzie), opóźnienie suhuru i położenie prawej ręki na lewą podczas modlitwy.” [Al-Hajthami 2/105, Tabarani]
- **Śpieszenie się z łamaniem postu,** w dniu, kiedy nie ma przeszkody lub chmur na niebie, również ze względu na powyższy hadis.

TO, CO JEST MAKRUH (NIEZALECANE)

- **Spróbowanie smaku czegoś na języku bez potrzeby.** Jeśli osoba gotuje, może próbować przypraw dla smaku, bez poania.
- **Żucie czegoś bez potrzeby**, np. gumy do żucia,
- Całowanie i okazywanie czułości podczas postu jest niezalecane, jeśli ktoś nie jest pewny czy nie wyniknie z tego orgazm, lub stosunek intymny,
- **Zbieranie śliny w ustach i poanie jej,**

- Niezalecane jest **wykonać czynności, które mogą osłabić osobę** poszczącą, jak stawianie baniek, akupunktura, itp.

TO, CO NIE JEST MAKRUH (NIEZALECANE)

- **Całowanie i pokazywanie czułości, pod warunkiem, że osoba jest pewna** (i potrafi się kontrolować), że nie dojrzie do orgazmu, lub stosunku intymnego. A'isza رضي الله عنها przekazała: „Prorokﷺ całował i okazywał czułość swoim żonom podczas poszczenia, i on miał więcej kontroli nad swoimi pożądaniami niż każdy z was." [Buchari 1927, Muslim 1106]
- **Smarowanie oleju i płynów na wąsa,**
- **Nakładanie kohl** na oczy,
- **Stawianie baniek,** pod warunkiem, że nie osłabia to osoby poszczącej,
- **Upuszczanie krwii, pobieranie krwii, oddawanie krwii,** pod warunkiem, że nie osłabia to osoby poszczącej,
- **Użycie siłaku/misłaku** (patyczka do czyszczenia zębów). W al-Kifaji jest przekazne: „Prorokﷺ używał siłaku na początku dnia i końcu podczas poszczenia." [Abu Dałud 2364]
- **Płukanie ust i nosa poza łudhu, branie kąpieli, ubieranie mokrych ubrań** aby się ochłodzić, nie są makruh według Imama Abu Jusufa, choć są makruh według Imama Abu Hanify. Opinia Imama Abu Jusufa jest bardziej uznawana, ze względu na hadis: „Prorokﷺ wylał wodę na swoją głowę podczas postu, ze względu na gorąc i post." [Abu Dałud 2359]

QADHA

ODROBIENIE UNIEWAŻNIONEGO POSTU

قضى

QADHA – ODROBIENIE UNIEWAŻNIONEGO POSTU

Qadha to odrobienie postu, który został unieważniony, w innym terminie. Jest to wypełnienie zaniedbanego aktu czci, który został nakazany muzułmanom; z tego powodu powinno traktować się qadha jako spłacenie pewnego długu.

Poniżej wymienione sytuacje nie wymagają zapłaty (fidja), ani zadośćuczynienia (kaffara), na podstawie braku wartości pożywczej rzeczy przedostającej się do gardła, albo braku stosunku intymnego. **Jest jednak wymagane nadrobienie tego dnia postu (qadha) po Ramadanie.**

SYTUACJE, KTÓRE WYMAGAJĄ QADHA, ALE NIE FIDJI (ZAPŁATY), LUB KAFFARY (ZADOŚĆUCZYNIENIA)

- Wstrzymanie się od jedzenia i picia przez cały dzień, ale **bez intencji postu**,
- Spożycie jedzenia, lub odbycie stosunku intymnego, **mając wątpliwości czy świt już nadszedł, po czym się okazało, że wtedy nadszedł;** osoba popełnia grzech, nie upewniając się, kiedy post się rozpoczyna, natomiast nie jest wymagana kaffara, tylko qadha,
- Podobnie złamanie postu z przekonaniem, że **nastał maghrib, po czym się okazało, że jeszcze nie nastąpił,**
- Spożycie **surowego ryżu**, mąki, lub zboża,

- Spożycie **garstki soli** – ponieważ nikt nie je garstki soli celowo,
- Spożycie **ziemi[12], która nie ma wartości medycznej** i osoba nie ma w zwyczaju jeść ziemi,
    - Jeśli osoba ma w zwyczaju jeść taką ziemię, należy się kaffara (zadośćuczynienie),
- Spożycie **bawełny, papieru, lub pestki owocu**, ponieważ nie jest to zazwyczaj spożywane,
- Spożycie **niedojrzałej pigwy**[13] i innych owoców tego typu, które nie są jedzone przed dojrzeniem,
- Spożycie **niedojrzałego orzecha włoskiego**, który nie ma formy ani rdzenia,
    - Jednakże, zjedzenie surowego orzecha migdałowego wymaga qadha i kaffary, ponieważ zazwyczaj jest spożywany ze skórą,
- **Połknięcie kamyka, metalu, lub ziemi**,
- **Lewatywa** (wprowadzenie lekarstwa przez odbyt), wlanie substancji do gardła, oraz zakraplanie nosa lekarstwem łamie post i wymaga qadha,
    - Abu Jusuf uznawał, że te czynności wymagają również kaffary,
- **Zakraplanie uszu lekarstwem**, w madhabie hanafi. Inne księgi fiqh hanafi:
    - „Zakraplanie uszu przerywa post. Jeśli jednak do ucha dostanie się woda, post nie zostanie przerwany." [Ilmul Fiqh, s. 32, tom 3]

12 Węgiel, wapno, glina, lub inna substancja z ziemi, która zazwyczaj jest stosowana w celach medycznych, lub pożywnych

13 Pigwa musi być ugotowana przed spożyciem

- „Kto przyjmuje lekarstwo do nosa lub wciera olej w uszy, jego post jest nieważny. Jednakże Kaffara nie jest mu potrzebna (tylko Qada), jak stwierdza Al-Hidaja". [al-Fatała al-Chanijja]
- „Jeśli woda dostanie się do uszu (post nie zostanie przerwany)." [Fath al-Qadir i al-Durr al-Muktar]

- Stosowanie **lekarstwa** na ranę na brzuchu lub głowie, **które jest w stanie** przeniknąć przez otwór i **dostać się do środka żołądka lub mózgu**,
- **Przypadkowe połknięcie deszczu**, lub śniegu (połknięcie z powodu zapomnienia nie łamie postu),
- **Przypadkowe połknięcie wody przy płukaniu gardła**,
- **Bycie przymuszonym do złamania postu**, nawet poprzez przymuszenie do stosunku intymnego, wymaga qadha, ale nie kaffary,
- Jeśli woda jest **wlana do wnętrz śpiącej osoby**, lub **jedzenie i picie osoby lunatykującej.** Choć osoba w śnie nie jest odpowiedzialna za te sytuacje, post będzie unieważniony,
- Jeśli osoba **zje lub napije się z zapomnienia i będzie kontynuować** jedzenie/picie celowo po przypomnieniu sobie o poście,
- Jeśli osoba rozpocznie **stosunek intymny z zapomnienia i będzie go kontynuować**, po przypomnieniu sobie o poście,
- Jeśli osoba zaczyna dzień jako niepodróżujący i w ciągu dnia rozpoczyna podróż i spożywa jedzenie, łamiąc post; należy odrobić post (qadha), ale nie wymaga kaffary,

- **Orgazm** spowodowany nekrofilią, zoofilią, lub masturbacją (choć są stanowczo zakazane i stanowią grzech), wymagają qadha,
- Wprowadzenie **kropli do pochwy,**
- Wprowadzenie **mokrego (od wody) palca do odbytu,** lub **pochwy**,
- Wprowadzenie **kawałka bawełny do odbytu**, lub pochwy, aż znika z widoku,
- Celowe **wprowadzenie dymu do gardła** (np. poprzez wdychanie), łamie post i wymaga qadha, ale nie kaffara,
- **Celowe wymioty** w każdej ilości,
- **Celowe połknięcie mimowolnych wymiocin,**
- **Połknięcie resztek jedzenia** między zębami **wielkości (nieugotowanej) ciecierzycy**, lub większej,

ODRABIANIE POSTU A UTRATA PRZYTOMNOŚCI I SZALEŃSTWO

Jeśli osoba utraci przytomność przez cały miesiąc Ramadanu, jest traktowana jak osoba śpiąca i musi zrobić qadha (odrobić) te dni postu, z wyjątkiem dnia utraty przytomności. Jeśli osoba straciła przytomność w nocy, wtedy następny dzień nie musi być odrabiany jako qadha.

Jeśli osoba cierpi na utratę rozumu (szaleństwo) przez część miesiąca Ramadan, musi zrobić qadha (odrobić post), po przywróceniu zmysłów. Jeśli osoba cierpi na utratę rozumu (szaleństwo) przez cały Ramadan, nie jest zobowiązana do odrobienia postu (qadha).

SCENARIUSZE Z ŻYCIA (QADHA – ODROBIENIE UNIEWAŻNIONEGO POSTU)

Pytanie: Karol nic nie jadł ani nie pił cały dzień Ramadanu, ale zapomniał zrobić intencję postu. Czy jego post jest ważny?

> **Odpowiedź:** Nie. Musi odrobić ten dzień jako qadha, ponieważ brakowało intencji.

Pytanie: Sara obudziła się i nie była pewna, czy już nastał fadżr. Zjadła coś, a potem okazało się, że świt już był. Co powinna zrobić?

> **Odpowiedź:** Popełniła błąd, nie upewniając się co do czasu. Musi odrobić post jako qadha, ale nie ciąży na niej kaffara.

Pytanie: Adam przerwał post, myśląc że już jest maghrib, lecz później dowiedział się, że słońce jeszcze nie zaszło.

> **Odpowiedź:** Musi odrobić ten dzień jako qadha, ale nie musi płacić kaffary.

Pytanie: Sześcioletnie dziecko włożyło do ust surowy ryż i połknęło go w czasie postu. Czy to unieważnia post?

> **Odpowiedź:** Dziecko nie musi pościć, ponieważ nie osiągnęło wieku bulugh, by spełnić warunek ważności postu.

Pytanie: Filip zakroplił nos lekarstwem w ciągu dnia Ramadanu. Czy jego post jest ważny?

> **Odpowiedź:** Nie. Post został unieważniony i wymaga odrobienia (qadha), ale nie kaffary.

Pytanie: Karol przypadkowo połknął wodę podczas płukania gardła do wudu. Czy jego post jest ważny?

> **Odpowiedź:** Post został unieważniony i wymaga qadha, ale nie kaffary.

Pytanie: Ania była zmuszona groźbą do zjedzenia czegoś w ciągu dnia Ramadanu. Czy jej post jest ważny?

> **Odpowiedź:** Nie, musi odrobić ten dzień jako qadha, ale nie ciąży na niej kaffara.

Pytanie: Mariola jadła z zapomnienia, a gdy przypomniała sobie, że pości, kontynuowała jedzenie świadomie.

> **Odpowiedź:** Musi zrobić qadha, ale nie kaffarę.

Pytanie: Adam stracił przytomność w nocy i był nieprzytomny przez następny dzień. Czy musi odrobić ten dzień?

> **Odpowiedź:** Nie. Jeśli utrata przytomności nastąpiła w nocy, następny dzień nie wymaga qadha.

Pytanie: Maja cierpi na chorobę dwubiegunową i cały Ramadan była w stanie manii i nie pościła. Czy musi odrobić post jako qadha?

> **Odpowiedź:** Nie ma obowiązku odrabiania postu.

Pytanie: Adam przerwał post, myśląc że już jest maghrib, lecz później dowiedział się, że słońce jeszcze nie zaszło.

> **Odpowiedź:** Musi odrobić ten dzień jako qadha, ale nie musi płacić kaffary.

Pytanie: Michał zemdlał pierwszego dnia Ramadanu i był nieprzytomny przez cały miesiąc. Czy musi odrobić post?

Odpowiedź: Tak. Jest traktowany jak osoba śpiąca i musi odrobić wszystkie dni oprócz dnia, w którym utracił przytomność.

Pytanie: Wojtek stracił przytomność w nocy i był nieprzytomny przez następny dzień. Czy musi odrobić ten dzień?

Odpowiedź: Nie. Jeśli utrata przytomności nastąpiła w nocy, następny dzień nie wymaga qadha.

Pytanie: Karolina cierpiała na szaleństwo przez część Ramadanu, a potem odzyskała rozum.

Odpowiedź: Musi odrobić dni (qadha), które opuściła po odzyskaniu zmysłów.

KAFFARA

ZADOŚĆUCZYNIENIE ZA UNIEWAŻNIONYPOST

كفارة

KAFFARA – ZADOŚĆUCZYNIENIE ZA UNIEWAŻNIONY POST

Koncept kaffary został objawiony w Sunnie:

Abu Hurajra رضي الله عنه przekazał: „Kiedy siedzieliśmy z Prorokiem, mężczyzna przyszedł i powiedział: „O Proroku Boga! Zostałem zrujnowany". Prorokﷺ spytał się o co mu chodzi. Człowiek odpowiedział: „Miałem stosunek intymny z żoną, podczas obserwowania postu." Prorokﷺ spytał: „Czy masz możliwość uwolnić niewolnika?" Człowiek odpowiedział, że nie. Prorokﷺ spytał: „Czy masz możliwość pościć przez dwa miesiące pod rząd?" Człowiek odpowiedział, że nie. Prorokﷺ spytał: „Czy masz możliwość nakarmienia 60 osób?" Człowiek odpowiedział, że nie. Prorokﷺ pozostał cicho przez chwilę i w tym momencie wniesiono kosz pełen daktyli dla Proroka. Prorokﷺ spytał: „Gdzie jest pytający?" Człowiek odpowiedział: „Jestem tutaj." Prorokﷺ powiedział: „Weź ten (kosz daktyli) i rozdaj go w jałmużnie." Człowiek powiedział: „Czy mam go rozdać biedniejszym ode mnie? Na Boga, nie ma rodziny między dwoma górami (Medyny), które byłyby biedniejsze niż ja!" Prorokﷺ uśmiechnął się aż były widoczne jego zęby przedtrzonowe i powiedział: „Nakarm nim (koszem) swoją rodzinę." [Buchari 1936]

CZYM JEST KAFFARA

Kaffara, czyli zadośćuczynienie, stanowi część odrobienia postu, który się unieważniło z niektórych przyczyn. Kaffara wygląda nastepująco:

1. **Uwolnienie niewolnika,** niezależnie czy kobiety czy mężczyzny, niezależnie od wiary. Jeśli nie jest to możliwe:
2. Jeśli powyższe nie jest możliwe, **poszczenie przez dwa miesiące (60dni) pod rząd,**
    - Dni postu muszą być wybrane tak, aby nie kolidowały z dniami Eid lub dniami Taszriq.
3. Jeśli powyższe nie jest możliwe, **nakarmienie 60 biednych osób dwoma dziennymi posiłkami (np. lunch i obiad) do syta.**
    - Muszą to być te same osoby przy obu posiłkach,
    - Może to być jedna osoba karmiona przez 60 dni,
    - Może to być zastąpione daniem każdej osobie ½ sa'[14] przenicy lub mąki, lub jedno sa' daktyli, lub jęczmienia, lub wartość równą do nich.
4. Jeśli powyższe nie jest możliwe, **kaffara pozostaje jako niewypełniony obowiązek, do czasu, kiedy staje się możliwa do wypełnienia**. Osoba wtedy prosi o przebaczenie Boga.

14 1 sa' w madhabie hanafi równa się 3.75 Kg (Dżałahir al-Fiqh Tom 1 Str.424, Kifajat al-Mufti Tom 4 Str.291, Imdad al-Ahkam Tom 2 Str.42, Fatała Darul Uloom Deoband Tom 6 Str.304)

DODATKOWE INFORMACJE O LICZENIU DNI WYMAGAJĄCYCH KAFFARY

- **Jedna kaffara wystarczy** za kilka stosunków intymnych w ciągu kilku dni, lub kilka dni złamania postu poprzez spożycie jedzenia, nawet jeśli tyczą się dwóch Ramadanów. **Wyjątkiem jest, jeśli po zapłacie kaffary, złamie się kolejny raz post** przyczyną zobowiązującą do kaffary.
    - **Przykład 1:** Osoba miała stosunek intymny pierwszego dnia, po czym od razu zapłaciła kaffarę, po czym znowu miała stosunek intymny – należy się kolejna kaffara.
    - **Przykład 2:** Osoba miała stosunek intymny jednego dnia, ale nie zapłaciła kaffary, po czym kolejnego dnia znów miała stosunek intymny - należy się jedna kaffara. Pamiętajmy, że pomimo tego, każdy przerwany dzień postu jest oddzielnym grzechem.
- Jeśli osoba **unieważni swój post przyczyną zobowiązującą do kaffary, ale w tym samym dniu ta osoba zachoruje** (w takim stopniu, który zwalnia z poszczenia), albo dostanie krwawienia miesiączkowego, lub poporodowego, jest zwolniona z kaffary.
    - **Jednakże, jeśli osoba celowo się zrani,** by uciec od obowiązku kaffary, nie jest z niej zwolniona. Dodatkowo, podróż nie zwalnia z tej kaffary.

PRZYCZYNY UNIEWAŻNIENIA POSTU, KTÓRE ZOBOWIĄZUJĄ DO KAFFARY (ZADOŚĆUCZYNIENIA) I QADHA (ODROBIENIA POSTU)

- **Stosunek intymny**, niezależnie od miejsca wejścia (choć stosunek intymny przez odbyt stanowi grzech ciężki) i niezależnie od orgazmu,
- **Jedzenie lub picie**, czy to dla odżywienia organizmu, czy w celach medycznej korzyści (nawet jeśli w ilości minimalnej),
- **Połknięcie celowe deszczu**, który dostał się przypadkowo/celowo do ust,
- **Spożycie surowego mięsa**, nawet jeśli zepsutego. Wyjątkiem jest mięso zarobaczone, ponieważ nie pozostaje w nim żadna wartość pożywcza.
- **Spożycie tłuszczu i smalcu**, według Imama Abu Laitha,
- **Spożycie wysuszonego lub wędzonego mięsa,**
- **Połknięcie nasienia pszenicy** (lub żucie go a później połknięcie),
- **Połknięcie nasienia sezamu,** pszenicy, lub czegoś podobnego,
- **Spożycie ziemi[15], która ma wartość medyczną** (znana jako armani), niezależnie czy ktoś ma w nawyku spożywanie jej czy nie,

15 Węgiel, wapno, glina, lub inna substancja z ziemi, która zazwyczaj jest stosowana w celach medycznych, lub pożywnych

- **Spożycie ziemi, która nie ma wartości medycznej**[16], a osoba ma w zwyczaju jej spożywanie,
    - Jeśli osoba ma zwyczaj spożywania takiej ziemi, wymagana jest tylko qadha (zobacz rozdział: qadha)
- Spożycie **niewielkiej ilości soli,**
    - Jeśli spożyło się wielką ilość soli, wymagana jest tylko qadha (zobacz rozdział: qadha)
- Połknięcie śliny małżonka/małżonki,
- **Celowe spożycie jedzenia po** obmawianiu, stawianiu baniek, dotknięciu małżonki, po całowaniu z pożądaniem małżonki, **myśląc, że łamie to post,** wymaga kaffary.

16 Węgiel, wapno, glina, lub inna substancja z ziemi, która zazwyczaj jest stosowana w celach medycznych, lub pożywnych

SCENARIUSZE Z ŻYCIA (KAFFARA)

Pytanie: Adam w ciągu dnia Ramadanu świadomie odbył stosunek intymny z żoną. Co na nim ciąży?

> **Odpowiedź:** Musi odrobić ten dzień (qadha) oraz wypełnić kaffarę, ponieważ stosunek intymny w dzień Ramadanu zobowiązuje do obu.

Pytanie: Michał odbył stosunek z żoną, ale nie doszło do orgazmu. Czy kaffara nadal obowiązuje?

> **Odpowiedź:** Tak. Sam fakt stosunku intymnego, niezależnie od orgazmu, zobowiązuje do qadha i kaffary.

Pytanie: Alicja w czasie postu celowo wypiła wodę. Czy musi tylko odrobić dzień (qadha)?

> **Odpowiedź:** Nie. Celowe jedzenie lub picie, nawet w minimalnej ilości, zobowiązuje do qadhy i kaffary.

Pytanie: Filip połknął ślinę swojej żony podczas pocałunku w dzień Ramadanu.

> **Odpowiedź:** Musi zrobić qadha i wypełnić kaffarę.

Pytanie: Karol miał stosunek pierwszego dnia Ramadanu i natychmiast wypełnił kaffarę. Kilka dni później ponownie złamał post w ten sam sposób.

> **Odpowiedź:** Musi ponownie wykonać qadha i nową kaffarę, ponieważ po wypełnieniu pierwszej kaffary ponownie złamał post przyczyną ją zobowiązującą.

Pytanie: Basia złamała post jedząc obiad, a następnie wyruszyła w podróż. Czy podróż zwalnia ją z kaffary?

> **Odpowiedź:** Nie. Podróż nie zwalnia z obowiązku kaffary.

Pytanie: Marta złamała post jedząc obiad, a później tego samego dnia dostała miesiączki (hajd). Czy kaffara nadal obowiązuje?

> **Odpowiedź:** Nie. Jeśli w tym samym dniu pojawi się stan zwalniający z postu (np. poważna choroba, miesiączka, nifas), osoba jest zwolniona z kaffary, ale musi zrobić qadha.

Pytanie: Maciek przez kilka dni Ramadanu miał stosunek, ale nie wypełnił jeszcze kaffary. Ile kaffar musi wykonać?

> **Odpowiedź:** Wystarczy jedna kaffara za wszystkie te dni, choć każdy dzień pozostaje osobnym grzechem i wymaga osobnego qadha.

Pytanie: Agnieszka podczas gotowania celowo zjadła szczyptę soli podczas Ramadanu. Co musi zrobić?

> **Odpowiedź:** Zobowiązana jest do qadha i kaffary. (Duża ilość soli wymaga tylko qadha).

ZWOLNIENIE Z POSTU

فصل قي الموارض

ZWOLNIENIE Z POSTU

KTO JEST ZWOLNIONY Z POSZCZENIA

Powody, dla których przerwanie postu jest dozwolone i nie ma grzechu. W każdym z przypadków osoba może przerwać post, lub opuścić dni postu i nadrobić je później, kiedy będzie w stanie.

- **Choroba** – osoba, która obawia się pogorszenia stanu, lub opóźnienia wyzdrowienia,
- **Przymus (do nieposzczenia),**
- **Ciąża i karmienie piersią** – kobieta w ciąży, lub karmiąca piersią, może przerwać/opuścić post, jeśli obawia się utratę rozumu, śmierć, lub chorobę dla siebie lub swojego dziecka (bez względu, czy dziecko jest jej, czy tylko karmi je piersią). (Więcej w rozdziale „Ciąża i karmienie piersią")
- **Wygłodzenie i odwodnienie (medyczne)** – osoba może przerwać post, jeśli cierpi na niemożliwy głód lub pragnienie i obawia się utraty rozumu, zmysłów, lub śmierci.
- **Starszy wiek –** jest dozwolone, aby osoba w starszym wieku nie pościła. Powinna jednak zapłacić fidję za każdy opuszczony dzień.

- **podróż** – podróżujący może przerwać post na podstawie wersu z Koranu: „To są dni odliczone. Jeśli ktoś z was choruje lub przebywa w podróży, niech pości później taką liczbę dni, jakiej nie pościł (...)" [2:184] Jednakże, post dla niego jest lepszy, pod warunkiem, że mu nie zaszkodzi i pod warunkiem, że większość jego towarzyszy również poszczą oraz wszyscy podróżujący płacą oddzielnie za swoje wydatki. Jeśli grupa dzieli się wydatkami razem, lub nie poszczą, lepiej również nie pościć.

Obawa jest uważana za słuszną na podstawie przeszłych doświadczeń oraz opinii muzułmańskiego lekarza, który jest umiejętny i prawy.

ODROBIENIE POSTU (QADHA')

Nie ma wymogu odrobienia zaległych dni postu bez przerwy po kolei, choć jest to dozwolone.

Jeśli nadejdzie kolejny Ramadan, przed odrobieniem dni postu z powyżej wymienionych powodów, należy najpierw pościć fardh nowego Ramadanu, a potem odrobić zaległe dni. Nie trzeba płacić fidji (zapłaty) w tym przypadku w madhabie hanafi.

ŚMIERĆ PRZED ODROBIENIEM POSTÓW

Jeśli stan osoby się polepszy tak, że jest w stanie odrobić zaległe dni postu, ale tego nie zrobi i umrze, jest wymagany testament instruujący spadkobierców do odrobienia nieodrobionych dni w jego imieniu.

Przykład: Osoba zachorowała przez 15 dni Ramadanu. Potem wyzdrowiała, ale nie nadrobiła postu, po czym umarła. Przed śmiercią, osoba musi stworzyć testament, gdzie osoba instruuje rodzinę by sama odrobiła jego dni postu w jego imieniu.

Jeśli zmarły nie zostawi po sobie testamentu, należy zapłacić fidję za zaległe posty z 1/3 części jego majątku. Jeśli jednak ktoś zgłosi się, by odrobić te dni w imieniu zmarłego, jest to akceptowalne.

Jeśli osoba umrze podczas przyczyny zwolnienia z postu (np. śmierć podczas podróży, choroby), nie jest wymagany testament instruujący spadkobierców do odrobienia nieodrobionych dni w jego imieniu. Płaci się fidję w imieniu zmarłego za jego zaległe dni postu.

NIEMOŻNOŚĆ ODROBIENIA POSTÓW

Jeśli osoba nie jest w stanie odrobić postów (qadha'), powinna zapłacić fidję za każdy opuszczony dzień.

Dodatkowo, jeśli osoba przyrzeka pościć całe życie, po czym stanie się osłabiona, powinna zaprzestać poszczenia i płacić fidję. Jeśli jednak nie stać jej na płacenie fidji, powinna szukać przebaczenia u Boga i zrzec się przysięgi.

ILE WYNOSI FIDJA (ZAPŁATA)

Fidja wynosi ½ sa'[17] przenicy, czyli około 1.9kg.

17 1 sa' w madhabie hanafi równa się 3.75 Kg (Dżałahir al-Fiqh Tom 1 Str.424, Kifajat al-Mufti Tom 4 Str.291, Imdad al-Ahkam Tom 2 Str.42, Fatała Darul Uloom Deoband Tom 6 Str.304)

SCENARIUSZE Z ŻYCIA (ZWOLNIENIE Z POSTU)

Pytanie: Anna jest chora i obawia się, że post pogorszy jej stan zdrowia albo opóźni wyzdrowienie. Czy może nie pościć?

> **Odpowiedź:** Tak. Jeśli istnieje uzasadniona obawa pogorszenia zdrowia, może przerwać post lub go nie rozpocząć i odrobić dni później.

Pytanie: Katarzyna jest w ciąży i obawia się o zdrowie dziecka. Czy może przerwać post?

> **Odpowiedź:** Tak. Jeśli obawia się choroby, utraty zdrowia lub poważnych konsekwencji dla siebie lub dziecka, może nie pościć i odrobić dni później.

Pytanie: Tomasz został zmuszony groźbą do nieposzczenia. Czy ponosi grzech?

> **Odpowiedź:** Nie. Przymus jest uznaną przyczyną zwolnienia z postu. Tomasz powinien później odrobić opuszczone dni.

Pytanie: Piotr w czasie postu w najgorętszy dzień w roku doświadczył tak silnego odwodnienia, że obawia się utraty przytomności.

> **Odpowiedź:** Może przerwać post, jeśli istnieje realna obawa utraty zmysłów lub zdrowia. Powinien później odrobić ten dzień.

Pytanie: Stanisław jest w podeszłym wieku i fizycznie nie jest w stanie pościć.

> **Odpowiedź:** Może nie pościć, ale powinien zapłacić fidję za każdy opuszczony dzień.

Pytanie: Michał wyjechał w podróż służbową w czasie Ramadanu. Czy musi pościć?

> **Odpowiedź:** Podróżujący może nie pościć i odrobić dni później. Jednak post jest dla niego lepszy.

Pytanie: Grupa znajomych (w tym Paweł) podróżuje razem i wspólnie pokrywają wydatki. Większość z nich nie pości. Czy Paweł powinien pościć?

> **Odpowiedź:** W takiej sytuacji lepiej, aby również nie pościł i odrobił dni później.

Pytanie: Jan jest trwale chory i nie ma realnej możliwości odrobienia postów.

> **Odpowiedź:** Powinien zapłacić fidję za każdy opuszczony dzień.

POST A CHOROBA I BADANIA

POST A CHOROBA I BADANIA

Oto kilka pytań i odpowiedzi zebrane z fatł online z madhabu hanafi[18]:

Pytanie: Cierpię na chorobę, która często powoduje krwawienie z gardła. Czy krwawienie lub wymioty podczas postu unieważniają mój post lub łudu?

> **Odpowiedź:** Nie, jeśli krew krwawi z gardła i nie połkniesz jej ponownie, twój post jest nadal ważny. Jednak twoje łudu nie jest już ważne. Będziesz musiał je zrobić ponownie, jeśli chcesz odprawić modlitwę po nim.

Pytanie: Czy post jest nieważny, jeśli kobieta podda się badaniu wewnętrznemu podczas postu?

> **Odpowiedź:** Jeśli włoży się suchy przedmiot, post nie zostanie przerwany. Jeśli jednak włoży się wilgoć lub jeśli włoży się suchy przedmiot, wyjmie się go z odrobiną wilgoci, a następnie ponownie włoży, post zostanie przerwany.

Pytanie: Czy zastrzyk witaminowy/wapniowy unieważnia post?

> **Odpowiedź:** Wszystkie rodzaje zastrzyków dożylnych, niezależnie od ich składników, nie przerywają postu. Natomiast zastrzyki podane bezpośrednio w żołądek (okolicę brzucha) przerywają post.

18 https://islamqa.org/hanafi/darulihsan/76504/ramadaan-q-a/

Pytanie: Czy oddanie krwi do badania w trakcie postu spowoduje przerwanie postu?

Odpowiedź: Oddanie krwi nie unieważnia postu.

Pytanie: Czy obgryzanie paznokci podczas postu przerywa post?

Odpowiedź: Samo obgryzanie paznokci nie przerywa postu, natomiast ich połknięcie mogłoby go przerwać.

Pytanie: Jakie jest orzeczenie dotyczące postu osoby śmiertelnie chorej? Nie ma nadziei na jej wyzdrowienie. Czy takiej osobie przysługuje takie samo orzeczenie, jak osobie w podeszłym wieku, która nie może pościć? Czy zapłacenie fidji wystarczy?

Odpowiedź: Taka osoba powinna zapłacić fidję.

Pytanie: Czy zastrzyk przerywa post?

Odpowiedź: Post nie zostaje unieważniony. (Fatała Rahimija, tom 2). Jednakże, jeśli zastrzyk zostanie podany bezpośrednio do żołądka, post zostanie przerwany.

Pytanie: Czy stosowanie kroplówki przerywa post?

Odpowiedź: Nie. (Fatała Mahmudija).

Pytanie: Czy mogę wykonać badanie krwi podczas postu?

Odpowiedź: Tak, pod warunkiem, że nie osłabniesz na tyle, że post stanie się trudny.

Pytanie: Muszę codziennie podawać leki do oka. Jaki jest stan mojego postu?

Odpowiedź: Podawanie leków do oka nie ma wpływu na post, niezależnie od tego, czy są one płynne, czy niepłynne. (Fatała Hindijja, tom 1, str. 203)

Pytanie: Czy można używać tamponu podczas postu?

Odpowiedź: Kobieta miesiączkująca nie może pościć, nawet jeśli używa tamponu. Jeśli jednak kobieta używa tamponu w przypadku krwawienia lub upławów innych niż wymienione powyżej, odpowiedź brzmi tak, jak wspomniano.

W książce Ad-Durrul Muchtar i Tahtali ala' Maraqil Falah autorzy wspomnieli, że jeśli wata zostanie włożona do intymnych części kobiety, post zostanie unieważniony, jeśli wata będzie całkowicie niewidoczna. Jeśli kawałek waty pozostanie lekko wystający, nawet jeśli znajduje się w Fardż Charidż (wargi sromowe), post będzie nienaruszony. Dlatego dochodzimy do wniosku, że post nie zostanie przerwany w przypadku, gdy tampon nie zostanie całkowicie włożony, ale będzie widoczny z zewnątrz (np. nitka).

Pytanie: Czy mogę odwiedzić ginekologa lub wykonać badanie cytologiczne w czasie Ramadanu?

Odpowiedź: Post zostanie unieważniony, jeśli lek zostanie podany w okolicę intymną. Dlatego zaleca się przełożenie wizyty na okres po Ramadanie. (Fatała Hindijja – tom 1, str. 204)

Pytanie: Jestem diabetykiem i nie mogę pościć. Jak mogę zrekompensować opuszczone posty?

Odpowiedź: Allah Ta'ala zezwolił osobom takim jak Ty na rekompensatę postu poprzez wpłaty na rzecz ubogich muzułmanów. Sędziowie przyrównali tę kwotę do Sadaqatul Fitr (pieniędzy przekazywanych ubogim w dniu Eid). Można ją uiścić na początku lub na końcu Ramadanu. Pieniądze te nie mogą zostać wydane przed Ramadanem.

Pytanie: Piszę egzaminy w trakcie Ramadanu i trudno mi się skoncentrować, będąc głodnym. Czy mogę przełożyć post na koniec Ramadanu?

Odpowiedź: Nie jest to dozwolone. Pość i módl się do Allah Ta'ala, aby ci to ułatwił. (Fatała Rahimija, tom 2, str. 34)

Pytanie: Czy mój post zostanie przerwany, jeśli wystąpi krwawienie z nosa?

Odpowiedź: Nie, post nie zostaje przerwany przez sam krwotok z nosa. Jeśli jednak krew spłynie do gardła, post zostanie przerwany, jeśli poczuje się jej smak w gardle lub jeśli połknięta krew będzie w większym lub równym stopniu ślinie połkniętej razem z nią. Jeśli jest jej mniej niż śliny, post nadal obowiązuje.

Pytanie: Czy kobiecie wolno podawać leki przez genitalia podczas postu?

Odpowiedź: Jakakolwiek forma podania leku przez genitalia kobiety unieważni jej post.

Pytanie: Czy można stosować sprej do nosa podczas postu?

Odpowiedź: Stosowanie spreju do nosa podczas postu unieważnia post.

Pytanie: Czy mogę oddać krew podczas postu?

Odpowiedź: Chociaż oddanie krwi podczas postu nie przerwie postu, jest niepożądane, jeśli spowoduje osłabienie. Jednakże w nagłych przypadkach oddanie krwi jest dozwolone.

Pytanie: Czy stosowanie kropli do oczu podczas postu przerywa post?

Odpowiedź: Stosowanie kropli do oczu podczas postu nie unieważnia postu.

Pytanie: Jestem pacjentem z astmą. Czy mogę używać inhalatora podczas postu?

Odpowiedź: Używanie inhalatora unieważnia post. Jeśli nie możesz pościć z powodu choroby, zostaniesz zwolniony z postu. Będziesz jednak musiał/a zapłacić fidję.

CIĄŻA I KARMIENIE PIERSIĄ

CIĄŻA I KARMIENIE PIERSIĄ

ZWOLNIENIE Z POSTU

Kobieta w ciąży, lub karmiąca piersią, może przerwać/opuścić post, jeśli obawia się utratę rozumu, śmierć, lub chorobę dla siebie lub swojego dziecka (bez względu, czy dziecko jest jej, czy tylko karmi je piersią). Opuszczone dni postu będzie musiała nadrobić w późniejszym terminie.

Obawa jest uważana za słuszną na podstawie przeszłych doświadczeń oraz opinii muzułmańskiego lekarza, który jest umiejętny i prawy.

Prorok ﷺ powiedział: „Bóg odpuścił połowę modlitwy podróżnemu, oraz odpuścił post podróżnemu, kobiecie ciężarnej i karmiącej piersią." [Abu Dałud 2402]

RZECZY UNIEWAŻNIAJĄCE POST

Oto kilka pytań i odpowiedzi zebrane z fatł online z madhabu hanafi[19]

Pytanie: Czy użycie laktatora przerywa post?

> **Odpowiedź:** Zaleca się korzystanie z laktatora w porze suhuru i iftaru. Jeśli jednak wystąpi atak, można skorzystać z laktatora. Spowoduje to przerwanie postu i konieczne będzie odbycie qadha.

19 https://islamqa.org/hanafi/darulihsan/76504/ramadaan-q-a/

Pytanie: Czy kobieta poszcząca może karmić piersią swoje dziecko?

Odpowiedź: Tak, jest to dozwolone.

Pytanie: Czy kobieta w ciąży lub karmiąca piersią ma obowiązek postu? Czy jest ona zobowiązana do postu po Ramadanie, jeśli ma opuszczone posty, czy może po prostu zapłacić kaffarę?

Odpowiedź: Jeśli kobieta nie jest w stanie utrzymać postu, a za radą pobożnego, doświadczonego muzułmańskiego lekarza post jest szkodliwy dla jej zdrowia lub zdrowia dziecka, post nie będzie dla niej obowiązkowy. Jeśli jednak jest w stanie utrzymać wszystkie lub niektóre posty, jest zobowiązana do ich przestrzegania. Będzie musiała odprawić Qadha za opuszczone posty po Ramadanie, kiedy będzie w stanie je odprawić. Zaleca się jednak pozostawienie zapisu, że jeśli Qadha nie zostanie odprawiona za jej życia, fidja zostanie przekazana w jej imieniu.

Pytanie: Chciałabym wiedzieć, czy poranne mdłości powodują przerwanie postu.

Odpowiedź: Jeśli ktoś wymiotuje nieumyślnie, nie przerywa to postu, niezależnie od tego, czy zwymiotuje pełnymi ustami, czy nie.